

Adresseavisen

Kultur Meninger

«Gi oss et godt læringsmiljø uten kjøpepress – gi oss skoleuniform!» Snakk ut | siste side

Innfridde på intim-konsert

Sanger Chris Martin og gitarist Jonny Buckland i Coldplay briljerte på hver sin måte under konserten i Oslo i går.

Kultur | side 8

Torsdag 24-11-2011

En nesten perfekt roman

Linn Ullmanns nye bok er «en nesten fullkommen roman om en dysfunksjonell familie. Den har alle de kvaliteter som kan holde fyr i et leirbål hele natta», mener vår anmelder.

Kultur | side 2-3

Bokaktuell: Linn Ullmann gir i disse dager ut romanen «Det dyrebare», om moderne familieliv, barn og en forferdelig forbrytelse. Foto: TRYGVE INDRELIID

Et kvalitetsprosjekt fra
Maja Eiendom

BERGHEIM
PANORAMA

- 42 leiligheter landlig og sentralt
- Planlagt innflytting fra 1. kvartal 2012
- Populære leiligheter, fortsatt flotte leiligheter igjen!

Flere typer leiligheter med smarte planløsninger å velge mellom. Fra 80 kvm til 95 kvm fordelt på tre bygg med god standard, fjernvarme, parkeringskjeller og heis.

Pris fra kr
3.050.000,-

Tove Kolbjørnsen Kulseng
tove.kolbjornsen@em1mn.no
mobil 477 12 900

Tonje Borthen
tonje.borthen@em1mn.no
mobil 416 05 422

EiendomsMegler **1**

Annonser | **Det skjer**

KUNDESERVICE: 07200
kundeservice@adresseavisen.no

FINN

Kultur

Kontakt kulturredaksjonen:
kultur@adresseavisen.no • telefon 07200
Kulturredaktør Stein Slettebak Wangen

Lokalt

Arkivverket og DIS-Norge har gått sammen om et prosjekt hvor målet er å finne så mange etterkommere av eidsvollsmennene som mulig. Prosjektet har fått navnet «Adopter en eidsvollsmann!» og har som sekundært formål å rekruttere flere til slektsforskning.

Globalt

I regi av Unesco utarbeides en verdensarvliste for arkiver og dokumenter. Norge er til nå representert med Lepra-arkivene i Bergen, Roald Amundsens sydpolfilm, Ibsens originalmanuskript til «Et dukkehjem» og arkivet etter Thor Heyerdahl.

- Trondheim Voices fortjener støtte

Den statlige overstyringen i kultursektoren ødelegger for lokalt initiativ, mener Erling Moe (V), leder for kulturkomiteen.

– Jeg er enig med Bjørn Willadsen i at Trondheim Voices fortjener kommunal støtte. Det er et unikt ensemble som har gjort en kjempebra jobb gjennom mange år, sier Moe, og henviser til saken i kulturbilaget onsdag der vokalensemblen var skuffet over manglende regional støtte.

Samtidig er dette et eksempel på hvordan den statlige overstyringen i kultursektoren i ødelegger for lokale initiativ, mener han.

– Det ligger en automatikk i statsbudsjettet, at fylket og kommune må følge opp de tilskuddene staten gjør. Det gir oss ekstremt lite forutsigbarhet på lokalt plan, sier Moe.

De fire store

De fire store kulturinstitusjonene i Trondheim Trøndelag Teater, Trondheim Symfoniorkester, Olavsfestdagene og Museene i Sør-Trøndelag (Mist) får om lag 42 millioner kroner i kommunal støtte. Da gjenstår under 30 millioner kroner til andre tiltak.

Lederen for kulturkomiteen vil ha en ny fordelingsnøkkel, og ønsker å få til en dialog med staten om dette.

– Prinsipielt mener jeg det er en statlig oppgave å ha et teater og et symfoniorkester i Trondheim. Samtidig ønsker jeg ikke at de skal få mindre enn det de har i dag. Amatørmiljøet er avhengig av at vi har et sterkt profesjonelt nivå. Men det er uheldig at har færre muligheter fordi vi er bundet til staten. Jeg vil bidra til en prosess slik at vi får større lokalt handlingsrom.

Kan få samme støtte

Erling Moe understreker at Trondheim Voices ikke har hatt en fast post i kommunens budsjett, men har fått midler over den såkalte proffpotten. Det er derfor de ikke er nevnt i budsjettet. Denne potten er på om lag to millioner kroner og fordeles på en rekke aktører.

Frist for å søke støtte for er 15. januar, noe som betyr at Trondheim Voices kan ende opp med å få den samme støtten som de fikk i 2011.

Fra 2012 innføres dessuten en nyordning knyttet til denne potten der det er mulig å søke for flere år. I tillegg er det mulig å søke om prosjektmidler til utvikling.

KAI KRISTIANSEN 900 17 038
kai.kristiansen@adresseavisen.no

Blir film i USA og

Linn Ullmann er ute med romanen «Det dyrebare», om moderne familieliv, barn og om en forferdelig forbrytelse. – Jeg utforsker det sårbare, sier forfatteren.

Linn Ullmann er en av våre mest kjente forfattere internasjonalt. Nå planlegges to av hennes tidligere bøker for lerretet i verdens ledende filmnasjoner, USA og Danmark.

Seks år er gått siden Ullmann var ute med forrige bok. Fem romaner er det blitt siden debuten i 1998. I disse årene har hun blant annet vært med å få i gang kunstnersenter på Fårö i det som tidligere var faren, Ingmar Bergmans hjem. Kontrakter er også signert for to av hennes tidligere bøker som skal bli film. Det gjelder «Et velsignet barn» fra 2005 og «Nåde» fra 2002.

– Et anerkjent amerikansk produksjonsselskap har kjøpt rettighetene og en kjent kvinnelig regissør skal lage «Et velsignet barn». Nåde er solgt til et dansk produksjonsselskap, forteller forfatteren.

Linn Ullmann har internasjonal bakgrunn. Blant annet vokste hun delvis opp i New York der hun også er utdannet. Hennes voksne liv med jobb og barn har foregått i Oslo. Men når hun i dag er ute med «Det dyrebare» er den allerede kjøpt for oversettelse til Danmark og Sverige, og flere land vil følge.

Sterk historie

Det handler om moderne mennesker og vår tids familierelasjoner i Det dyrebare. Barna står sentralt, og i romanen blir en ung kvinne drept i romanen. Drapet er utgangspunktet for det meste av det som skjer i boken, forteller forfatteren.

– Det er den forferdelige his-

torien som er utgangspunktet til mye av det som skjer. Når begynte det å rakne? Når begynte det å gå i stykker? Å inngå i relasjoner til andre mennesker gjør deg sårbar. Det er dette jeg vil utforske. Det er det som i ytterste konsekvens rammer den unge kvinnen som forsvinner.

– Den mannlige hovedpersonen i boken er forfatter med skripesperre. Er det hardt å være kunstner å ha familie?

– Det er det sikkert. Jeg har vokst opp med kunstnerforeldre og lever med en forfatter, men jeg tror ikke det er verre enn andre yrker. Dette er en bok om å fortelle historier, enten de er kunstnere eller ikke.

En kamp

– Du har brukt seks år på denne boken. Har du selv kjent på skripesperren?

– Det er ikke sånn at jeg ikke vet hva det er. Det har imidlertid ikke gått seks år fordi jeg har sittet med skripesperre. Jeg har kjempet med denne boken, samtidig har jeg hatt det finere med den enn noen annen. Derfor tok det såpass mange år.

– Å skrive selvbiografisk er blitt mer aktuelt enn noen gang etter Knausgård. I hvilken grad skriver du selvbiografisk?

– For meg personlig ville en selvbiografisk roman være begrensende. Det betyr ikke at jeg ikke legger hele meg selv i boken. En selvbiografi kan være uhyre falsk. En skjønnlitterær fortelling der ingenting har skjedd kan være mye sannere.

KAJA KORSVOLD
kaja.korsvold@aftenposten.no

Kaniner i hatten

BOOK

Linn Ullmann:
Det dyrebare
Oktober

En nesten fullkommen roman om en dysfunksjonell familie.

Historien om Jon Dreyer, skjørtetejger og forhenværende suksessforfatter, nå med skripesperre, har alle de kvaliteter som kan holde fyr i et leirbål hele natta. Det har fortellingen om kona hans, også. Siri sliter med å jobbe seg opp i restaurantbransjen, men kjennetegnes helst ved en velbegrunnet bitterhet. Alma, barnet med en uhørt

hemmelighet, henger også på greip. Så har vi ulykksalige Mille, praktikant og barnepasser, samt foreldrene hennes i utkanten av historien, de er også skildret med den intelligens som bare de helt store begavelser kan oppvise. Det samme gjelder guttungene som på forsommeren gravde ned en skatt og på sensommeren vil grave den opp igjen, men graver på feil plass, og i stedet for å finne skatten, finner Mille. Her

viser Linn Ullmann en innsikt i guttesinnet, som gjør hennes femte roman til det mesterverk forlaget forhåndsannonserer, og som gjør at vi holder ut med gamle Jenny Brodal og konflikten med datteren hennes, altså Siri.

Linn Ullmanns roman er historie på historie på historie, alle innvevd og innfløkt i hverandre, og det fungerer. Nesten hele veien. Men altså ikke hva gjelder Jenny. Etter å ha holdt

«Linn Ullmanns roman er historie på historie på historie, alle innvevd og innfløkt i hverandre, og det fungerer. Nesten hele veien.»

Kort fortalt

Fridtjof Nansens arkiv ved FN-biblioteket i Genève skal digitaliseres og legges til rette for forskning. Arkivet skriver seg fra Nansens tid som høykommissær for flyktninger og er til dels i dårlig forfatning. I

2000 ble det fra norsk hold tatt initiativ til konservering, og med støtte fra Fritt Ord og Riksarkivaren er halvparten av arkivet mikrofilmet. Nå går arbeidet videre med digitalisering av filmene.

Vel talt

«Mennesket er et vesen som ikke kan gjenta sin fortid, men heller ikke la den forgå.»

W.H. AUDEN (1907-73)

Danmark

Utforsker sårbarhet: Linn Ullmann tar utgangspunkt i drapet på en ung kvinne når hun undersøker hvordan man blir sårbar når man inngår i relasjoner til andre. Foto: TRYGVE INDRELLID

seg borte fra flaska i tjuå år, tar hun til å drikke igjen bare dager før 70-årsdagen sin.

Det Linn Ullmann er så utrolig god på (i bok etter bok!), nemlig å skildre de rå, kompromissløse, brutale impulsene som mange kan kjenne seg igjen i, men ikke alle gir etter for, de som for omverdenen arter seg som hensynsløs egoisme, men som for den det gjelder kan være ren og skjær overlevelsesstrategi, virker i Jen-

nys tilfelle mer som kaniner forfatteren trekker opp av hatten når hun nå først var så godt i gang.

Men hun hadde ikke trengt det. Historien om Jon Dreyer og alle som omgir ham er god nok i seg selv. Når dere har lest «Det dyrebare», så prøv å tenk bort Jenny. Se hvilken utrolig god bok dette kunne vært!

Anmeldt av FARTEIN HORGAR

PROFIL

Linn Ullmann

- Født i Oslo i 1966, datter av Liv Ullmann og Ingmar Bergman.
- Debuterte som romanforfatter i 1998 med boken «Før du sovner».
- Har senere utgitt romanene «Når jeg er hos deg» (2000), «Nåde» (2002), «Et velsignet barn» (2005) og «Det dyrebare» (2011).
- Bøkene er oversatt til flere språk og er utgitt i flere land i Europa samt i USA.
- Har mottatt flere litterære priser, Den norske leserprisen i 2002, Gullpennen og Amalie Skramprisen i 2007.

Kritisk: – Mink er opprettet fordi Giske ville løfte rocken og han ville ha færre enkeltstemmer å høre på, sier Eldbjørg Raknes.

Skjønner ikke vitsen med Mink

Eldbjørg Raknes får bedre betalt for å sitte i Minks panel enn for å holde konsert. Tankevekkende, synes hun.

– Det er bedre betalt enn noen spillejobb jeg har hatt for Trondheim Jazzfestival eller Midtnorsk Jazzsenter noen gang. Det sier noe om hvor pengene går i systemet – til alt rundt, sier Eldbjørg Raknes.

Forrige uke skrev vi om kvinnelige musikkutøvere som reagerte på det enkelte betraktet som mannssjåvinisme. I en e-post til daglig leder Bjørn Willadsen i Midtnorsk Jazzsenter (MNJ), som er en av organisasjonene i Mink, etterlyste Siri Gjære kvinner i panelet i dialogmøtet «Hvordan overleve som musiker».

Hun fikk til svar at det var åpent for å ta med en kvinne eller to «dersom du kan foreslå en fra regionen her som har lyktes med karrieren sin og har noe å bidra med her?». Siden har Willadsen beklaget uttalelsen og invitert kvinner med i panelet, deriblant musiker Eldbjørg Raknes.

Overlappende funksjon

I en utblåsing på nettstedet Ballade uttrykker Raknes skepsis til opprettelsen av paraplyorganisasjoner.

– Mink som nettverk kan jeg ikke forstå vitsen med. Det burde være naturlig at organisasjoner i en region samarbeider uten at man trenger å bevilge penger til mer administrasjon. Mink er opprettet fordi Giske ville løfte rocken og han ville ha færre enkeltstemmer å høre på, sier Raknes.

Hun er frustrert over uforutsigbarheten i kulturpolitikken og det hun kaller utydelige mål og virkemidler. Som opprettelsen av Mink, en tredje organisasjon med omtrent samme formål som MNJ og Tempo, som skal betjene «det rytmiske feltet» i Midt-Norge. Ingen av dem er medlemsorganisasjoner.

– MNJ, Tempo og Mink sier de er service- og kompetansesenter, men hva slags service og kompetanse er det de byr på, for hvem? Det er kaos i

FAKTA

Mink

- Midtnorsk kompetansenettverk for rytmisk musikk er et regionalt prosjekt.
- Opprettet i februar 2011.
- Er et samarbeid mellom tre fylker: Molde Internasjonale Jazzfestival (Møre og Romsdal), Tempo (Sør-Trøndelag), Midtnorsk Jazzsenter (Sør-Trøndelag), Stiftinga Hilmar Aleksandersen (Nord-Trøndelag) og Rock City Namsos (Nord-Trøndelag).

mange ledd av kulturpolitikken og forvaltningen i landet vårt i dag, fra øverst til nederst. Det er den sterkeste rett, og det er de som sitter på faste administrative stillinger. Musikerne er langt bak i rekken. Mink er en del av dette, sier Raknes.

– Samarbeid alltid et gode

– Jeg mener det alltid er et gode at vi får til samarbeid på tvers av sjangrene, og at vi får konsentrert kreftene, sier Johan Einar Bjerkem, prosjektansvarlig for Mink og daglig leder for Stiftinga Hilmar Aleksandersen. Han ser gjerne at Mink blir målt på effekt, men synes det er for tidlig å høre ned initiativet.

– Vår oppgave er å hjelpe musikere og det rytmiske feltet i Midt-Norge. Vi har eksistert mindre enn et år og har ikke engang rukket å gjøre en intern evaluering. Hvis vi ikke vinner noe på å ha Mink, må vi legge det ned. Men vi må prøve først, sier Bjerkem.

– Hva er det Mink kan tilby av service og kompetanse?

– Vi tilbyr det som ligger hos den enkelte samarbeidspartner, enten det er Rock City, Moldejazz eller Tempo.

Bjørn Willadsen opplyser at alle paneldeltakerne i det kommende seminaret får den samme betalingen, 5000 kroner. Det er rimelig med tanke på en kveldsjobb som varer tre timer, mener han. Willadsen er enig med Raknes i at honorar i jazzbransjen er for beskjedne.

KAI KRISTIANSEN 900 17 038
kai.kristiansen@adresseavisen.no